

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 129-1908)

Originalt emne

Børn

Børn/Børns erhvervsmæssige Arbejde

Foreninger

Foreninger/Handelsforeninger

Rets- og Politivæsen

Rets- og Politivæsen/Politivedtægt

Uddrag fra byrådsmødet den 11. juni 1908 - side 10

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 129-1908)

Andragende fra "Foreningen af Repræsentanter for Handel, Haandværk og Industri" om, at Politivedtægtens § 2 andet Stykke Nr. 1, hvorefter Børn fra det 12. Aar til Udskrivningen af Skolen ikke maa beskæftiges med Handelsvirksomhed efter Kl. 8 Aften, faar følgende Tilføjelse: "undtagen paa Aftenen før Folkekirkens Søn- og Helligdage samt de sidste 8 Dage før Juledag og Søndagen før Nytaar, dog ikke ud over Kl. 10 Aften", samt om, at den i samme Vedtægts § 4 omhandlede Lægeattest udstedes af en af Byraadet antaget Læge uden Udgift for Arbejdsgiveren.

Formanden skulde, skønt Andragendets første Punkt for nylig var blevet behandlet, dog i Henhold til Andragendet forelægge Sagen paany. Det andet Punkt kunde maaske henvises til Budgetudvalget.

Müller havde ikke ændret sin Opfattelse af Andragendets første Punkt, fordi Andragerne havde taget de sidste 8 Dage før Jul med og ændret Tiden til Kl. 10, og skulde derfor

angaaende dette Spørgsmaal henholde sig til sine tidligere Udtalelser. Hvad Andragendets andet Punkt angik kunde han være tilbøjelig til paa en vis Maade at imødekomme Andragerne, naar Arbejdsgiverne, inden de antog et Barn i Tjeneste, vilde forvisse sig om Barnets Alder efter et af Skolen udstedt Arbejdskort. Arbejdsgiverne vilde saa blive sparet for Udgiften til Lægeattesten, og Arbejdskortet, der skulde udstedes af Skolen paa Opfordring af Barnets Forældre, kunde som Kontrol træde i Stedet for Lægeattesten. Ved en saadan Ordning vilde man tillige imødekomme Forældrenes Ret til at vaage over Børnene. Hvis andet Punkt skulde nærmere overvejes, vilde han henstille, at det blev henvist til det gamle Udvalg.

Mousten ansaa det for ørkesløst at diskutere Andragendets første Punkt og fandt det rigtigt at henvise det andet Punkt til det gamle Udvalg.

Mikael Johansen skulde ligesom sidst anbefale Andragendet, som syntes vel begrundet. Hvis der søgtes om at lade Børnene arbejde hver Aften til Kl. 10, skulde han være den første til at stemme imod, men da det kun drejede sig om en enkelt Dag af Ugen, oven i Købet Dagen før en Helligdag, kunde han ikke se, at Børnene kunde tage nogen Skade. Det var afgjort, at Spørgsmaalet spillede en vigtig Rolle for de handlende, som maatte rette sig efter Publikum. Da Drengene ikke altid var særlig stabile, men ofte skiftede Plads, var det baade uheldigt og urimeligt, at Arbejdsgiverne, hver Gang de antog en Bydreng, skulde ofre 4 Kr. til en Lægeattest. Den bedste Maade at ordne dette Spørgsmaal paa var, at hver Dreng var i Besiddelse af en Lægeattest, som jo forøvrigt kunde fornyes hvert Aar, til Brug naar han søgte Plads. Han kunde anbefale, at hele Andragendet blev henvist til Udvalgets Overvejelse.

Müller hævdede bestemt, at en Arbejdsdag paa omved 13 Timer var skadelig for et Barn, selv om det kun drejede sig om en enkelt Dag om Ugen, og at en saa lang Arbejdstid ikke var tilladt i noget Land, hvor Børnebeskyttelse fandt Sted. Den tyske Børnelov tillod kun en Arbejdstid paa 3 Timer om Dagen ud over Undervisningstiden og forbød at anvende Børn i Tiden mellem 8 Aften og 8 Morgen samt forud for Undervisningstiden. Han havde i mange Aar mærket, hvorledes Erhvervsarbejdet sløvede Børnene. De handlende havde selv forvænt Kunderne, som skulde opdrages til ikke at ulejlige Købmanden med at sende enhver Bagatel. Forøvrigt overholdt mange af de handlende aldeles ikke Vedtægten, hvad han havde Beviser paa, og der kunde nævnes mange Eksempler paa, at Bydrengene var i deres Plads til 10 Lørdag Aften, en enkelt Dreng, han kendte, var endog hver eneste Dag

paa Plads til 10½ eller 11 om Aftenen. De nu af Ministeriet til Skolerne udsendte Skemaer vilde sikkert give Anledning til et Lovforslag, der mindst gik i samme Retning som Vedtægten.

Samuelson kunde ligesom sidst ikke se nogen Anledning til at imødekomme Andragendet. De handlende kunde anmode Kunderne om at bestille Varene inden Kl. 7 om Aftenen, og Lægeattesten kunde ikke gælde ret længe. Den Ordning, Hr. Müller pegede paa angaaende Lægeattesten, syntes at være den bedste. Han havde intet imod, at denne Del af Andragendet henvistes til Udvalget get, men maatte bestemt advare imod at tillade en længere Arbejdstid.

Sabroe fandt, at Andragendet var et uhyggeligt Dokument, der vidnede om en sørgelig Mangel paa Humanitet og Kultur og om, hvor langt Andragerne stod tilbage, naar de turde vove at komme til Borgernes Repræsentanter med Andragende om Tilladelse til at udbytte Børn endnu mere end voksne Mennesker. Selv om Vedtægten blev overholdt, havde Børnene fuldt op af Arbejde, da de skulde have Tid til at lære deres Lektier. Naar det blev gjort gældende, at Dagen efter den lange Arbejdsdag var Helligdag, som Børnene kunde sove ud i, viste dette, at de, der udtalte sig saaledes, ikke kendte Fattigfolks Kaar. Børnenes Udbytning førte Sløvhed med sig. Netop i den sidste Tid havde man et godt Eksempel paa, hvad Udbytningen førte til, idet en Bydreng, der slæbte tidlig og silde, løb sin Vej og betlede sig frem gennem Landet; Hundreder havde Kaar som denne Dreng. De Grunde, der nu anførtes for en forlænget Arbejdstid, var de samme, som de engelske Arbejdsgivere førte frem for over 100 Aar siden. De velhavende Folks Børn kunde selv bestille noget; Middelstandens 16-17 Aars Piger kunde nok selv hente Varene hos Købmanden, Arbejdernes Børn skulde i alt Fald fries fra Udbytningen.

Nørgaard syntes, Hr. Sabroe var lovlig haard, men kunde dog konkludere omtrent med det samme som Hr. Sabroe. Skønt det, der forlangtes, egentlig kun var en Overgang, syntes han dog efter hele Sagens Forløb, at Andragerne skulde have afholdt sig fra atter at bringe Spørgsmaalet frem. Han kunde godt gaa med til at henvise den anden Del af Andragendet til Behandling af Udvalget, men den første Del kunde han ikke stemme for. De, der talte paa Børnenes Vegne, havde i Virkeligheden Ret. Han var glad ved, at der ikke var noget at gøre angaaende Arbejdstidens Forlængelse, for det, der var vedtaget, var ikke andet, end der burde vedtages.

J. C. Petersen vilde lægge et godt Ord ind for at faa sidste Del af Andragendet henvist til

Udvalget. De næringsdrivende tænkte sig sikkert kun den i første Del af Andragendet omtalte Ordning som en Overgang, og han skulde derfor henstille til Udvalget, om det ikke kunde tænkes at danne Overgangen ved at tage de 2 Timer fra om Eftermiddagen og lægge dem til om Aftenen, saaledes at Børnene Lørdag Eftermiddag først Kl. 5 kom til at gaa i Arbejde. Endelig skulde han henstille til enhver ikke tankeløst at opfordre, ja næsten tvinge Købmændene til at lade deres Folk arbejde saa sent, og han haabede, at Bladene i denne Henseende vilde bidrage deres til at skaffe en god Ordning til Veje.

Jakob Jensen var glad ved, at Sagen var kommet til Behandling, uagtet den godt kunde have været afvist i Henhold til Forretningsordenen, for kun derved kunde Publikum bringes til at indse, at Sagen ikke kunde være anderledes. Byraadet vedtog nu den ene Bevilling efter den anden til Skolevæsenet, og i den Henseende skulde der forhaabentlig fortsættes en Tid endnu, men Pengene vilde være kastet bort, hvis Børnene ikke fik Tid til fuldt ud at udnytte Undervisningen. Ganske vist forstod de fleste Forældre nok deres Børns Vel, men der var dog mange, der ikke gjorde dette, og derfor maatte der være en Vedtægt, som værnede om alle Børnene. De Forældre, der havde nogenlunde gode Raad, sørgede for, at deres Børn lærte deres Lektier, og lod dem saa spille Bold eller lege i den øvrige Tid, og Byraadet skulde mage det saaledes, at de fattige Børn kunde faa det noget lignende. Bypladserne førte ofte til, at Børnene blev uærlige, saa det var at haabe, at de handlende ikke lod deres Bydreng eller Bypiger have med Penge at gøre; men Børnene benyttedes som oftest saaledes, at der maatte Foranstaltninger til. Han kunde godt gaa med til at henvise Spørgsmaalet om Lægeattesterne til Udvalget, ikke alene for at Arbejdsgiverne kunde spare Udgiften, men væsentlig for at faa etableret en skarpere Kontrol.

Simonsen var ligeledes glad ved, at Spørgsmaalet var kommet frem til Drøftelse, for saa længe det var saaledes, at en Del kendte Mænd kunde fremsende et saadant Andragende, saa længe var Spørgsmaalet ikke tilstrækkeligt belyst. Hvis det var med velberaad Hu, at Andragendet var indsendt, syntes Forholdene at være uhyggelige; men han vilde hellere tro, at det var enkelte Mænd, der i egoistisk Hensigt pressede paa. Forøvrigt var det ikke let at indse, hvilke Varer Bygningssnedkere eller Vand- og Gasmestere kunde have at udbringe om Aftenen efter Kl. 8. Det var uforstaaeligt, at voksne Folk med Følelse kunde udsende et saadant Andragende. Ved sidste Behandling af Sagen havde han mest omtalt dens moralske Side, men der fandtes ogsaa en anden. Om Vinteren i forrygende Vejr vilde Telefonerne blive brugt i meget høj Grad for Bestillinger til Købmændene, og Følgen vilde blive, at jo værre Vejret var, jo mere maatte Bydrengene ud. Blot fra den Side set vilde det

derfor være uforsvarligt at forlænge Arbejdstiden. Med Vedtægten var man nu naaet et Stykke frem baade med Hensyn til Arbejdstiden og Lægeattesten, saa man skulde nødig gaa tilbage i nogen Henseende, særlig da det havde været i høj Grad vanskeligt at naa saa langt, som man var. Udbringeisen af Varer var fremgaaet af Konkurrencen, idet Købmændene søgte at erobre hverandres Kunder; men Købmændenes Konkurrence skulde nødig gaa ud over de fattige Børn. Antagelig var Lægeattesten hjemlet i Lovgivningen, da Ministeriet vel ellers næppe vilde have tilladt Bestemmelsen om den indsat i Vedtægten, men kunde Hensigten med Lægeattesten naas ad anden Vej, skulde han selvfølgelig ikke have noget derimod, skønt han ikke saa nogen Grund til at lette Arbejdsgiverne for den med Attestens Udstedelse forbundne Udgift.

Det vedtoges at besvare Punkt 1 i Andragendet afslaaende, medens Punkt 2 henvistes til det tidligere nedsatte Udvalg.

